

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(15)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
ขอบเขตของการวิจัย	11
วิธีการวิจัย	12
การรวบรวมข้อมูล	12
การวิเคราะห์ข้อมูล	13
นิยามคำศัพท์	14
สมมติฐานการวิจัย	15
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	16
แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	16
ทฤษฎีและแนวคิดในทางเศรษฐศาสตร์	16
ทฤษฎีและแนวคิดในทางเศรษฐมิติ	32
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย	52
สมมติฐานของแบบจำลอง	59
บทที่ 3 ข้อมูลทั่วไปสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)	60
สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)	60
เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA)	61
ลักษณะโดยทั่วไปของสินค้าแร่ลดภาษี	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลของเขตการค้าเสรีอาเซียน และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ของอาเซียนต่อประเทศไทย	120
ผลกระทบทางด้านบวก	120
ผลกระทบทางด้านลบ	124
บทที่ 4 ผลการวิจัย	126
การวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้น	126
การวิเคราะห์มูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้าเร่งรัดภาษี (Fast Track) ทั้งหมด	130
การวิเคราะห์มูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอ	139
การวิเคราะห์ผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อ การนำเข้า และส่งออกสินค้าของประเทศไทยในด้านการสร้างปริมาณ การค้าและการหันเหทิศทางการค้า	151
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	173
สรุปผลการวิจัย	173
ข้อเสนอแนะ	177
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	177
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	178
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	181
ภาคผนวก	187
ภาคผนวก ก ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทย จากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน	188
ภาคผนวก ข ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	196
ภาคผนวก ค ผลการคำนวณ	205

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	อัตราภาษีภายใต้มาตรการอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากัน ของประเทศภาคีอาเซียน	3
1.2	การค้าสินค้า Fast Track ของไทยกับประเทศอาเซียนในปี พ.ศ. 2535	5
1.3	มูลค่าการค้าภายในอาเซียนทางการนำเข้าเป็นรายประเทศ (Intra-ASEAN Imports by Country)	7
1.4	มูลค่าการค้าภายในอาเซียนทางการส่งออกเป็นรายประเทศ (Intra-ASEAN Exports by Country)	8
1.5	มูลค่าการค้าระหว่างประเทศอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่ม ทางการนำเข้าเป็นรายประเทศ(Extra-ASEAN Imports by Country)	9
1.6	มูลค่าการค้าระหว่างประเทศอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่ม ทางการส่งออกเป็นรายประเทศ (Extra-ASEAN Exports by Country)	9
3.1	กำหนดการลดภาษีภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน	64
3.2	โปรแกรมการลดภาษีภายใน 10 ปี ของประเทศต่างๆ ภายในกรอบ เขตการค้าเสรีอาเซียน	69
3.3	การค้าน้ำมันพืชของประเทศไทยกับประเทศสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน	72
3.4	การค้าน้ำมันพืชของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.5	การค้าผลิตภัณฑ์ทางเกษตรกรรมของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	75
3.6	การค้าผลิตภัณฑ์ทางเกษตรกรรมของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	76
3.7	การค้าปศุสัตว์ของประเทศไทยกับประเทศสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน	78
3.8	การค้าปศุสัตว์ของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกเขตการค้าเสรี	79
3.9	การค้าเคมีภัณฑ์ของประเทศไทยกับประเทศสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน	81
3.10	การค้าเคมีภัณฑ์ของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	82
3.11	การค้าผลิตภัณฑ์พลาสติกของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	84
3.12	การค้าผลิตภัณฑ์พลาสติกของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	85
3.13	การค้าผลิตภัณฑ์ยางของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	88
3.14	การค้าผลิตภัณฑ์ยางของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.15	การค้าผลิตภัณฑ์หนังของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	91
3.16	การค้าผลิตภัณฑ์หนังของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	92
3.17	การค้าเฟอร์นิเจอร์ไม้และหวายของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	94
3.18	การค้าเฟอร์นิเจอร์ไม้และหวายของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	95
3.19	การค้าเชื้อกระดาษของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	97
3.20	การค้าเชื้อกระดาษของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	98
3.21	การค้าสิ่งทอของประเทศไทยกับประเทศสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน	101
3.22	การค้าสิ่งทอของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	102
3.23	การค้าซีเมนต์ของประเทศไทยกับประเทศสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.24	การค้าซีเมนต์ของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	105
3.25	การค้าผลิตภัณฑ์เซรามิกและแก้วของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	107
3.26	การค้าผลิตภัณฑ์เซรามิกและแก้วของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	109
3.27	การค้าอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	111
3.28	การค้าอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	112
3.29	การค้าแคโทดที่ทำจากทองแดงของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	115
3.30	การค้าแคโทดที่ทำจากทองแดงของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	116
3.31	การค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทยกับประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	118
3.32	การค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทยกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	119

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.33	การค้าระหว่างประเทศของไทยกับคู่ค้าสำคัญเปรียบเทียบ ระหว่างปี 2536-2546 และ ปี 2547	121
3.34	การส่งออกของไทยไปตลาดโลกระหว่าง ปี 2536-46 และ ปี 2547	122
3.35	การนำเข้าของไทยจากตลาดโลกระหว่าง ปี 2536-46 และ ปี 2547	123
4.1	ค่า Correlation Coefficients ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลอง ก่อนการรวมกลุ่มเขตการค้าเสรีอาเซียน ปี พ.ศ.2522 ถึงปี พ.ศ.2535	127
4.2	ค่า Correlation Coefficients ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลอง หลังการรวมกลุ่มเขตการค้าเสรีอาเซียน ปี พ.ศ.2536 ถึงปี พ.ศ.2548	127
4.3	การวิเคราะห์สถิติเบื้องต้น (Preliminary Statistics)	128
4.4	การนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดของประเทศไทยจากประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน (Intra Imports) และประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก ของเขตการค้าเสรีอาเซียน (Extra Imports)	132
4.5	การส่งออกสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดของประเทศไทยไปยังประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน (Intra Exports) และประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก ของเขตการค้าเสรีอาเซียน (Extra Exports)	136
4.6	การนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน	139

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.7	การนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอของประเทศไทยจากประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	142
4.8	การส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศในกลุ่มเขตการค้าเสรีอาเซียน	146
4.9	การส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	150
4.10	การวิเคราะห์การสร้างปริมาณการค้าจากการนำเข้าและส่งออก สินค้าเร่งลดภาษี (Fast Track) ทั้งหมด	152
4.11	การวิเคราะห์การสร้างปริมาณการค้าจากการนำเข้าและส่งออกสินค้า ในกลุ่มสิ่งทอ (รหัสฮาร์โมนี 50-63) จากประเทศฟิลิปปินส์	154
4.12	การวิเคราะห์การสร้างปริมาณการค้าจากการนำเข้าและส่งออกสินค้า ในกลุ่มสิ่งทอ (รหัสฮาร์โมนี 50-63) จากประเทศอินโดนีเซีย	156
4.13	การวิเคราะห์การสร้างปริมาณการค้าจากการนำเข้าและส่งออกสินค้า ในกลุ่มสิ่งทอ (รหัสฮาร์โมนี 50-63) จากประเทศมาเลเซีย	158
4.14	การวิเคราะห์การสร้างปริมาณการค้าจากการนำเข้าและส่งออกสินค้า ในกลุ่มสิ่งทอ (รหัสฮาร์โมนี 50-63) จากประเทศสิงคโปร์	160
4.15	สรุปผลการสร้างปริมาณการค้าของประเทศไทยและประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน	162

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.16	การวิเคราะห์การหันเหทิศทางการค้าจากการนำเข้าและส่งออกสินค้าเร่งลดภาษี (Fast Track) ทั้งหมด	164
4.17	การวิเคราะห์การหันเหทิศทางการค้าจากการนำเข้าและส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอ (รหัสฮาร์โมนาโมไนซ์ 50-63) จากประเทศสหรัฐอเมริกา	165
4.18	การวิเคราะห์การหันเหทิศทางการค้าจากการนำเข้าและส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอ (รหัสฮาร์โมนาโมไนซ์ 50-63) จากประเทศจีน	167
4.19	การวิเคราะห์การหันเหทิศทางการค้าจากการนำเข้าและส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอ (รหัสฮาร์โมนาโมไนซ์ 50-63) จากประเทศญี่ปุ่น	169
4.20	สรุปผลการหันเหทิศทางการค้าของประเทศไทย และประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน	172
 ตารางผนวกที่		
ข 1	รหัสฮาร์โมนาโมไนซ์ (Harmonize System: HS) ของสินค้าเร่งลดภาษี	200
ข 2	ข้อมูลการนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดและสินค้าในกลุ่มสิ่งทอเป็นรายประเทศก่อนการรวมกลุ่มเขตการค้าเสรีอาเซียน	203
ข 3	ข้อมูลการนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดและสินค้าในกลุ่มสิ่งทอเป็นรายประเทศ ภายหลังจากการรวมกลุ่มเขตการค้าเสรีอาเซียน	204

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ข 4	ข้อมูลการส่งออกสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดและสินค้าในกลุ่มสิ่งทอ เป็นรายประเทศก่อนการรวมกลุ่มเขตการค้าเสรีอาเซียน	205
ข 5	ข้อมูลการส่งออกสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดและสินค้าในกลุ่มสิ่งทอ เป็นรายประเทศภายหลังการรวมกลุ่มเขตการค้าเสรีอาเซียน	206
ค 1	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดจากประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน ก่อนการรวมกลุ่มฯ	209
ค 2	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดจากประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน หลังการรวมกลุ่มฯ	210
ค 3	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดจากประเทศที่ไม่สมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน ก่อนการรวมกลุ่มฯ	211
ค 4	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดจากประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน หลังการรวมกลุ่มฯ	212
ค 5	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศฟิลิปปินส์ ก่อนการรวมกลุ่มฯ	213
ค 6	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศฟิลิปปินส์ หลังการรวมกลุ่มฯ	214
ค 7	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศอินโดนีเซีย ก่อนการรวมกลุ่มฯ	215

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ค 8	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศอินโดนีเซีย หลังการรวมกลุ่มฯ	216
ค 9	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศมาเลเซีย ก่อนการรวมกลุ่มฯ	217
ค 10	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศมาเลเซีย หลังการรวมกลุ่มฯ	218
ค 11	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศสิงคโปร์ ก่อนการรวมกลุ่มฯ	219
ค 12	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศสิงคโปร์ หลังการรวมกลุ่มฯ	220
ค 13	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนการรวมกลุ่มฯ	221
ค 14	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศสหรัฐอเมริกา หลังการรวมกลุ่มฯ	222
ค 15	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศจีน ก่อนการรวมกลุ่มฯ	223
ค 16	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศจีน หลังการรวมกลุ่มฯ	224

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ค 17	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศญี่ปุ่น ก่อนการรวมกลุ่มฯ	225
ค 18	สมการมูลค่าการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอจากประเทศญี่ปุ่น หลังการรวมกลุ่มฯ	226
ค 19	ผลการทดสอบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวรบกวน (Autocorrelation) ของข้อมูล อนุกรมเวลาโดยพิจารณาค่า Q-statistic	227
ค 20	ผลการทดสอบ White Heteroskedasticity ของสมการมูลค่าการนำเข้า สินค้าของประเทศไทย	229
ค 21	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดไปยังประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน ก่อนการรวมกลุ่มฯ	231
ค 22	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดไปยังประเทศสมาชิก เขตการค้าเสรีอาเซียน หลังการรวมกลุ่มฯ	232
ค 23	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดไปยังประเทศที่ ไม่ใช่สมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน ก่อนการรวมกลุ่มฯ	233
ค 24	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าเร่งลดภาษีทั้งหมดไปยังประเทศที่ ไม่ใช่สมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน หลังการรวมกลุ่มฯ	234

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ค 25	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศฟิลิปปินส์ ก่อนการรวมกลุ่มฯ	235
ค 26	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศฟิลิปปินส์ หลังการรวมกลุ่มฯ	236
ค 27	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศอินโดนีเซีย ก่อนการรวมกลุ่มฯ	237
ค 28	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศอินโดนีเซีย หลังการรวมกลุ่มฯ	238
ค 29	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศมาเลเซีย ก่อนการรวมกลุ่มฯ	239
ค 30	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศมาเลเซีย หลังการรวมกลุ่มฯ	240
ค 31	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศสิงคโปร์ ก่อนการรวมกลุ่มฯ	241
ค 32	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศสิงคโปร์ หลังการรวมกลุ่มฯ	242

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ค 33	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนการรวมกลุ่มฯ	243
ค 34	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา หลังการรวมกลุ่มฯ	244
ค 35	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศจีน ก่อนการรวมกลุ่มฯ	245
ค 36	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศจีน หลังการรวมกลุ่มฯ	246
ค 37	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศญี่ปุ่น ก่อนการรวมกลุ่มฯ	247
ค 38	สมการมูลค่าการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังประเทศญี่ปุ่น หลังการรวมกลุ่มฯ	248
ค 39	ผลการทดสอบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวรบกวน (Autocorrelation) ของข้อมูลอนุกรมเวลาโดยพิจารณาค่า Q-statistic	249
ค 40	ผลการทดสอบ White Heteroskedasticity ของสมการมูลค่าการส่งออก สินค้าของประเทศไทย	251

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	สัดส่วนสินค้าอาเซียนภายใต้ข้อตกลงอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากัน (CEPT) ในปี พ.ศ. 2536	4
2.1	การสร้างปริมาณการค้า (Trade Creation) จากการรวมกลุ่มสหภาพศุลกากร	26
2.2	การหันเหทิศทางการค้า (Trade Diversion) จากการรวมกลุ่มสหภาพศุลกากร	28
3.1	ขั้นตอนการลดอัตราภาษีแบบเร่งด่วน (Fast Track) ของ AFTA	67
3.2	ขั้นตอนการลดอัตราภาษีศุลกากรตามปกติ (Normal Track) ของ AFTA	68
3.3	ขั้นตอนการย้ายบัญชีสินค้าที่ขอยกเว้นไว้ชั่วคราว (Exclusion List) ของ AFTA	69